FOTOS PORTADA: SOBRE AQUESTES LÍNIES, L'ENGINYER GEOFÍSIC GIRONÍ ÀLEX CEFERINO, QUE FA CINC ANYS QUE VIU A XILE, DURANT UNA VISITA A LA PEDRERA RANO RARAKU, A L'ILLA DE PASQUA.

SUMARI

1 DE MAIG DE 2016

04_05 GIRONINS AL MÓN
Conèixer el terreny
L'enginyer geofísic gironí Àlex Ceferino porta cinc anys a Xile, on ha muntat la seva pròpia empresa.

06_07 REPORTATGE
Tiberis amb substància
Un grup de gironins que treballen a Barcelona es troben un cop al mes des del 1992 per sopar junts.

08 ENTREVISTA
Joseph Pérez
L'hispanista francès ha estat guardonat amb el Premi Príncep d'Astúries de Ciències Socials 2014.

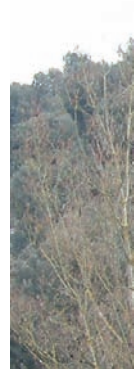
Dominical
Passeig General Mendoza 2. 17002 GIRONA
Telèfon: 972 20 20 66
dominical.diaridegirona@epi.es

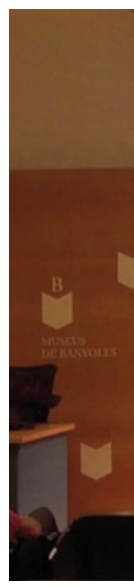
Director **Jordi Xargayó** | Cap de redacció **Alfons Petit** | Administrador **Fèlix Noguera**

Educació i patrimoni prehistòric al Darder

La bioregió de Girona disposa d'excel·lents espais arqueològics del període paleolític, però cap d'aquests jaciments ha aconseguit conjuminar els sectors de la ciència, la societat, l'educació i l'economia, com sí ha passat en altres indrets

TEXT I FOTOGRAFIA **ALBERT AULINES, JOAN ABAD i ALFONS DÍAZ***

La cova de Rouffignac (Dordonya, França) està situada a 11 quilòmetres de Les Eyzies-de-Tayac, un poble de mil habitants que és el centre neuràlgic de la Vallée de l'Homme, anomenada així pel seu rellevant patrimoni prehistòric (les pintures rupestres paleolítiques de Lascaux, per exemple). Les decoracions parietals que Louis-René Nougier i Romain Robert hi van descobrir l'any 1956 van ser sotmeses, abans de confirmar-se'n la seva autenticitat, a un furibund debat científic conegut com «la guerra dels mamuts». Actualment hi ha comptabilitzats uns 250 animals prehistòrics, 150 dels quals són mamuts, i l'any 1979 va ser declarat Patrimoni de la Humanitat per la Unesco.

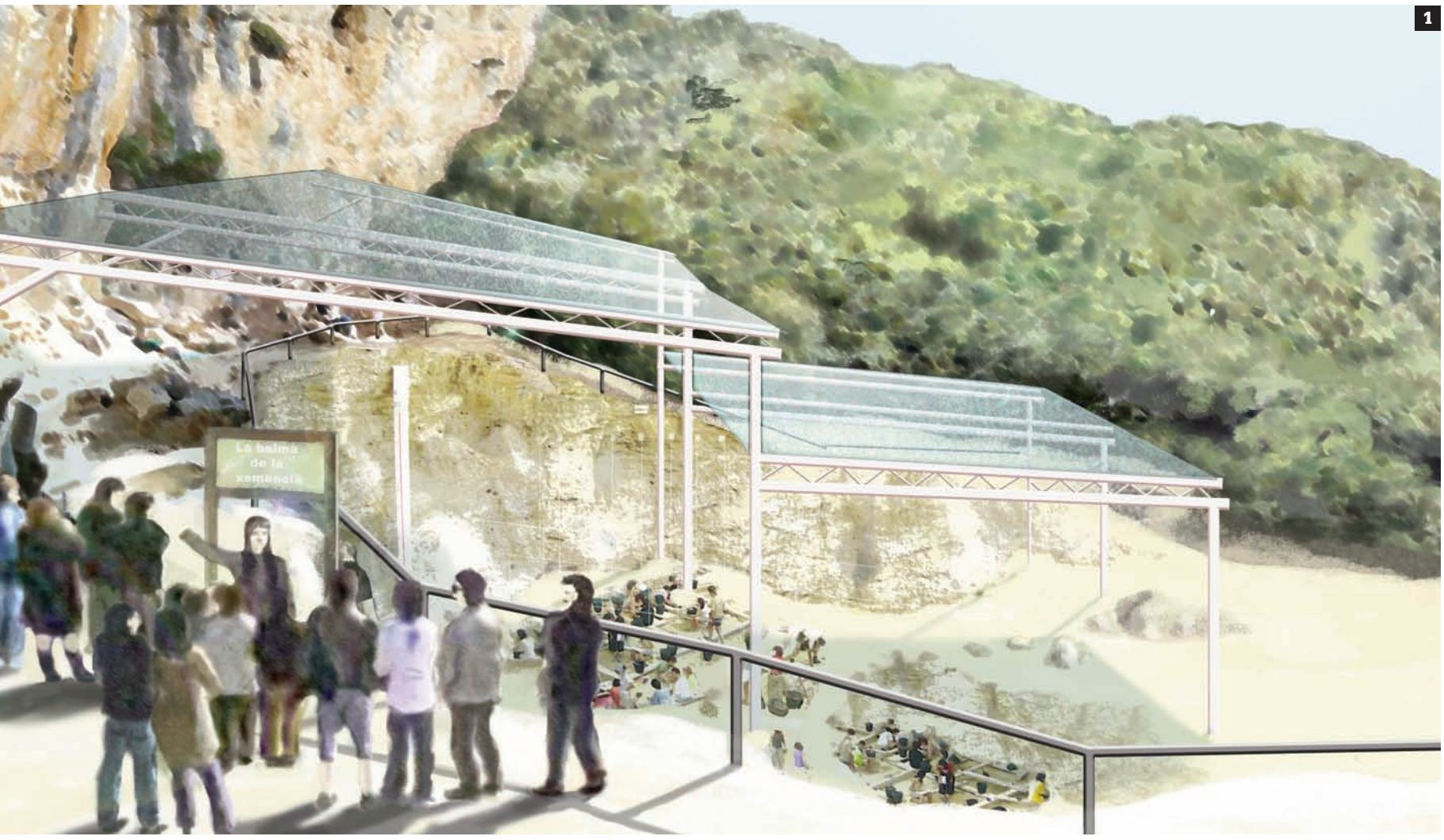
A més del seu interès científic, Rouffignac també és un actiu econòmic per als habitants de la regió perquè durant tot l'any rep centenars de visitants (escolars, turistes) que, per mitjà d'un tren elèctric, recorren diversos trams de la seva extensa xarxa càrstica subterrània (de 10 quilòmetres). Aquesta cavitat, per tant, ha generat activitat, riquesa material i benestar al seu entorn social immediat. Així ho posa de manifest el prehistoriador francès Yves Coppens al seu llibre *Últimas noticias de la prehistoria. Del ADN de los dinosaurios a las pinturas de Lascaux* (2012): «*…la família Plassard, propietaria de la cueva. Su abnegación no tiene límites y su pasión tampoco, puesto que, después de varias generaciones, el último Plassard, licenciado por la Universidad de Burdeos, se ha convertido en prehistoriador profesional*».

En només 60 anys, Rouffignac ha esdevingut un pol d'atracció compartit per diversos sectors: el científic, el social, l'educatiu i l'econòmic. Això ha estat possible pel fet d'estar ubicada a la Dordonya, on l'existència d'una llarga tradició arqueològica que es remunta a principis del segle XIX ha creat les condicions necessàries per adquirir consciència i tenir en bona consideració el propi patrimoni: ja fa molts anys que la prehistòria s'ensenya a les escoles, de tal manera que en arribar a l'edat adulta les persones l'han assumit com un potencial inherent del seu territori i, en conseqüència, s'esforcen per obtenir-ne també un rendiment econòmic.

EL BRESSOL DE LA PREHISTÒRIA

A la bioregió de Girona, a data d'avui no s'han localitzat aquestes pintures rupestres paleolítiques. Tot i això, sí que disposa d'excel·lents espais arqueològics d'aquell remot període: Balma de la Xemeneia (Amer), Domeny (Sant Gregori-Girona), Caus del Duc (de Torroella de Montgrí i d'Ullà) o les coves del Reclau Viver (Serinyà). A diferència de Rouffignac, però, cap d'aquests jaciments ha aconseguit conjuminar els sectors abans esmentats: ciència, societat, educació i economia. L'entorn prehistòric de Serinyà és el bressol de la prehistòria catalana (amb la Bora Gran d'en Carreras descoberta l'any 1866 i, actualment, en estat deplorable) i conté nombroses cavitats amb uns registres arqueològics excepcionals (d'una categoria equivalent als jaciments de la Dordonya o als de la serra d'Atapuerca). Ara bé, tot i reunir aquestes òptimes condicions, i després que durant anys desenes de persones s'hi hagin aproximat per visitar-les o excavar-hi, les coves de Serinyà encara no han assolit la plena valoració i implicació dels agents socials, econòmics i educatius del seu municipi i de les poblacions circumdants, tal com sí s'ha produït satisfactòriament a Rouffignac.

Dos fets recents ho proven per enèsima vegada. Primer: en un dels límits del Parc de les Coves del Reclau

1

2

3

4

FOTOS:

1. La Balma de la Xemeneia d'Amer reuneix les condicions idònies per desenvolupar-hi un projecte d'arqueologia social estructurat en aquests quatre eixos: ciència, societat, educació i economia. Aquest projecte, però, està paralitzat des de l'any 2004.
JORDI FERNÁNDEZ

2. La cova de Rouffignac (Dordonya, França) ha esdevingut un pol d'atracció compartit per diversos sectors: el científic, el social, l'educatiu i l'econòmic.

3. Travertins del riu Ser al seu pas per Serinyà.

4. En l'any del seu centenari, el Museu Darder de Banyoles (l'«Smithsonian català») continua exercint la seva funció social per mitjà de la celebració del IV Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines; a la imatge, la xerrada del passat 22 d'abril.

Viver, que és un Bé Cultural d'Interès Nacional, el novembre de 2015 s'hi van iniciar unes obres sense el seguiment arqueològic corresponent, tal com s'informa al número 7 de la revista *Atzagaia* del Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà (2016). Segon: després d'anys d'activitats en aquesta matèria, el municipi de Serinyà encara no ha generat cap prehistoriador professional.

La principal causa d'aquesta deficiència a l'hora de posar en valor els jaciments gironins, en comparació amb els de la Dordonya, és de tipus històric perquè, a diferència dels canvis culturals i de progrés ocorreguts a França des de principis del segle XIX, nosaltres som els hereus d'un passat que sistemàticament ha menystingut la ciència i ha observat amb plasenteria la prehistòria: la vigència de la Inquisició fins al 1834, les guerres civils i pronunciaments del segle XIX, les dictadures del XX, el tristament cèlebre «*que inventen ellos*»,... han creat un pòsit sociològic poc favorable vers la consolidació i continuïtat generacional de la cultura com a font de riquesa.

EL PAPER DEL MUSEU DARDER

Tot i que probablement hauran de transcórrer uns quants anys per deixar enrere aquest llast, un seguit d'accions realitzades a partir dels anys 80 del segle XX fan possible preveure que acabarem superant aquesta manca d'educació i tradició arqueològica: ara a les escoles ja s'hi ensenya aquesta matèria, la seva conscienciació social i valoració econòmica ha anat augmentat així com també ho han fet les visites als jaciments arqueològics i a les institucions culturals. A la bioregió de Girona, una d'aquestes institucions és el Museu Darder de Banyoles, que aquest 2016 celebra el seu centenari. La seva tasca educativa respecte el patrimoni cultural i natural és similar a la dels grans museus internacionals, com per exemple l'Smithsonian Institution. És per això que considerem que «el Darder és l'Smithsonian català».

La primavera d'aquest 2016, el Darder continua exercint la seva funció social per mitjà de la celebració del IV Cicle de Conferències d'Actualitat Arqueològica a les Comarques Gironines, l'objectiu del qual és posar en valor l'arqueologia des d'una òptica integral (científica, social, educativa i econòmica) que permeti sobrepassar definitivament la nostra manca d'educació i tradició arqueològica. Les conferències d'aquest cicle van començar el mes d'abril i continuaran tots els divendres de maig i el primer divendres de juny, a dos quarts de vuit del vespre, amb entrada lliure (més informació a http://4actualitatarqueologicagirona.blogspot.com.es i a http://www.museusdebanyoles.cat).